Урок 27 Лабораторна робота № 4 Дослідження заломлення світла

Мета уроку: в ході дослідницької діяльності закріпити знання про явище заломлення світла та закони, які його описують.

Очікувані результати: учні повинні навчитися визначати показник заломлення скла відносно повітря.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь, навичок.

Наочність і обладнання: підручник; на кожного учня чи групу учнів — скляна пластинка з паралельними гранями, олівець, косинець із міліметровою шкалою, циркуль.

Хід уроку

І. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП

ІІ.ПЕРЕВІРКА ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

ІІІ. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

IV. ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ № 4

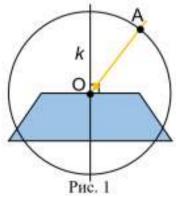
Тема. Дослідження заломлення світла

Мета: визначити показник заломлення скла відносно повітря.

Обладнання: скляна пластинка з паралельними гранями, олівець, косинець із міліметровою шкалою, циркуль.

Хід роботи Підготовка до експерименту

- 1. Перед тим як виконувати роботу, згадайте:
  - 1) вимоги безпеки під час роботи зі скляними предметами;
  - 2) закони заломлення світла;
  - 3) формулу для визначення показника заломлення.
- 2. Підготуйте рисунки для виконання роботи (див. рис. 1). Для цього:
  - 1) покладіть скляну пластинку на сторінку зошита і гостро заточеним олівцем окресліть контур пластинки;
  - 2) на відрізку, що відповідає положенню верхньої заломної грані пластинки:
    - позначте точку *O*;
    - проведіть через точку O пряму k перпендикулярну до даного відрізка;
    - за допомогою циркуля побудуйте коло радіусом 2,5 см із центром у точці O;
  - 3) під кутом приблизно 45° накресліть промінь, який задаватиме напрямок пучка світла, що падає в точку O; позначте точку перетину променя і кола літерою A;
  - 4) повторіть дії, описані в пунктах 1-3, ще двічі (виконайте ще два рисунки на тій самій сторінці зошита), спочатку збільшивши, а потім зменшивши заданий кут падіння променя світла.

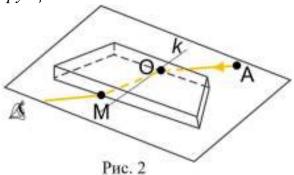

Експеримент

Виконайте роботу за відео https://youtu.be/qR1s3mhwEHM

Суворо дотримуйтесь інструкції з безпеки.

- 1. Накладіть скляну пластинку на перший контур.
- 2. Дивлячись на промінь AO крізь скло, поставте поряд із нижньою гранню пластинки точку M так, щоб вона здавалася розташованою на продовженні променя AO (рис. 2).
- 3. Повторіть дії, описані в пунктах 1 і 2, ще для двох контурів.

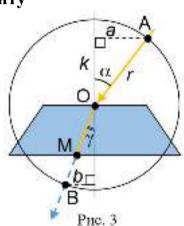

Опрацювання результатів експерименту

Для кожного досліду (див. рис.3):

- 1) проведіть заломлений промінь ОМ;
- 2) знайдіть точку перетину променя OM із колом (точку B);
- 3) із точок A і B опустіть перпендикуляри на пряму k, виміряйте довжини a і b отриманих відрізків і радіус кола r;
- 4) визначте показник заломлення скла відносно повітря:

$$n_{21} = \frac{\sin \alpha}{\sin \gamma}; \quad \sin \alpha = \frac{a}{r}; \quad \sin \gamma = \frac{b}{r} \quad \Longrightarrow \quad n_{21} = \frac{a}{b}$$

No	Довжина відрізка	Довжина відрізка	Показник заломлення
	a, MM	b, mm	n_{21}
1			
2			
3			

Аналіз експерименту та його результатів

Проаналізуйте експеримент і його результати. Сформулюйте висновок, у якому зазначте: 1) яку фізичну величину ви визначали; 2) який результат отримали; 3) чи залежить значення отриманої величини від кута падіння світла; 4) у чому причини можливої похибки експерименту.

Висновок	

Творче завдання

Скориставшись рисунком, продумайте та запишіть	Повітря
план проведення експерименту з визначення показника	
заломлення води відносно повітря. У разі можливості	1 00/
проведіть експеримент.	
	Вода
	- · P .
	_ B

Завдання «із зірочкою»

Оцініть відносну похибку експерименту, проведеного в ході лабораторної роботи, скориставшись формулою:

$$\epsilon = \left| 1 - \frac{n_{\scriptscriptstyle \mathrm{BИM}}}{n_{\scriptscriptstyle \mathrm{TAбЛ}}} \right| \cdot 100\%$$

де $n_{\text{вим}}$ — отримане під час експерименту значення показника заломлення скла; $n_{\text{табл}}$ — табличне значення показника заломлення скла, з якого виготовлена пластинка.

VI. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

VII. ДОМАШН€ ЗАВДАННЯ

Повторити § 12

Закінчити оформлення звіту про лабораторну роботу № 4.